

GAZETA LWOWSKA.

We Srodę

N° 63.

3. Czerwca 1829.

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Ameryka.

Kuryjer Angielski z d. 11. Maja donosi z gazet Jamaickich z pierwszych dni Kwietnia, iż także odebrano przez Hawanę wiadomość, że wojna między Zjednoczonymi Stanami Ameryki północnej bliska jest wybuchnienia, a może już istotnie wybuchnęła. Północni Amerykanie osadzili wojskie w prowincyję Texas, a rząd meykański wystąpił wyprawę, aby ich ztamtąd wypędzić. Przyjęto do walki, Meksykanie zostali odpartymi, a Amerykanie oswieleli tą pomyślnością, postanowili utrzymać się przy tej nowej zdobyczy.

Okręt Ines, który zawinął do Bordeaux z Meksyku, przywiózł wiadomość, że prawo w kondem wypędzenia Hiszpanów, przeszło w kongressie stoli z odmianami. W d. 7. Marca przyjęła Izba deputowanych jednomyślnie prawo, przez które nałożona jest opłata 10 procentu od wywozów bitej monety złotej i srebrnej, a 8 procentu na ten kruszec na inne przedmioty użyty. Wywóz złota i srebra w sztabach zakazany; wzięto do tego za powód, że cudzoziemcy aby uniknąć podatku kazali sztaby złota pokrywać srebrem. Jenerał Labato zmarł w d. 7. Marca w Gwadelaxara, gdzie był Gubernatorem mianowany. Państwo Vera-Cruz oświadczyło, że Jenerał Santana dobrze zastąpił się ojczyźnie. (D.A.)

Wielka Brytania i Irlandyja.

W d. 13 Maja były pokoje w pałacu St. James. Król Jmć słuchał zdania sprawy rekordera Londyńskiego i z 20 wyroków na śmierć tylko 3 potwierdził. Poczem dał Xiężciu Wellingtonowi posłuchanie. Xiążę Leopold wydał listy zapraszające do trzech wielkich zgromadzeń, które nastąpić miały w d. 25. Maja 1. i 8. Czerwca — Po śmierci Hrabii Pembroke, otrzymał Xiążę Richmond order podwójki, który zmarły nosił.

Twierdzą, że Xiężna Berry, która w Czerwcu wyjedzie do Dieppe, uda się ztamtąd do Anglii. Dwóch najznajniejszych członków angielskiego klubu Jachtów, oświadczyło Xiężnej powtórnie, tak jak rok zeszłego, że jej z całą flotyllą jachtów towarzyszyć będą.

Deputacyja kupców Londyńskich miała w d. 12. Maja posłuchanie u Lorda Aberdeen, w celu

przedstawienia mu, jak jest potrzebną rzeczą poczynić kroki u rządu hiszpańskiego, iżby nationiec uznał niepodległość nowych państw amerykańskich. Między innymi stychać, że Hiszpanija zamysła uzbroid wyprawę przeciwko Meksyku. Deputacyja podała Ministrowi do rozwagi, że postępowanie rządu hiszpańskiego utrzymuje nowe państwa w ciągłym zaburzeniu i niedopuszcza im utworzyć rząd stały i regularny. Lord Aberdeen odpowiedział, iż rząd starał się już wyjednać ze strony Hiszpanii uznanie owych państw, lecz dotąd było to daremne. Jest tego zdania, że każdy nowy krok angielskiego rządu na nioby się nie przydat. Co się dotyczy wyprawy przeciwko Meksyku tedy nic mu o tem niewiadomo. Dalej Deputowani uczynili uwagę Ministrowi, iż w traktatach z nowymi Państwami warowano sobie, że nie uderzą na Porto-Rico ani na Knbę. Sir Robert Wilson, członek rzeczonyj Deputacyi, rzekł, iż odebrał od Boliwara oświadczenie wyraźne, że owe warunki traktatu niebędą w tej mierze obowiązowały nowe państwa, jeżeli Hiszpanija dłużej przy swojej polityce będzie obstawała, Hr. Aberdeen miał na to odpowiedzieć, że oświadczenie Boliwara zasługuje na uwagę rządu. — Jak stychać, kupcy handlujący ze wschodem chcą podać rządowi przedstawienie przeciwko rossyjskiej blokadzie Dardanellów.

Dziennik Times zaprzecza na nowo wieść, że Anglija i jej sprzymierzeńcy chcą przedsięwziąć środki do przywrócenia innego porządku rzeczy w Portugalii, lecz zapewnia oraz, że w Cork wsiądzie na okręty do zagranicznej służby pięć pułków piechoty a dwa jazdy, i że w tym celu przybyło także 15 okrętów przewozowych pierwszej klasy.

Xiążę i Xiężna Polignac wyjechali na kilka tygodni do Tunbridge Wells, dla używania kąpieli mineralnych.

Xiążę Klarencyi prawie zupełnie przyszedł do siebie.

Xiążęta Orleański i Chartres przyhyli do Doveru, powitani 21 wystrzałami z dział. (D.A.)

Wyspy Jońskie.

Gazeta Korfujska z d. 9. Maja umieściła wiadomość o poddaniu się w d. 24. Kwietnia Greshom miasta i twierdzy Lepanto. (Zamek Lepanto)

jak wiadomo już się pierwiej podał.) Pewne wiadomości, mówi też Gazeta, z Patras, donoszą o upadku twierdzy i miasta Lepanto. Zdarzenie to nastąpiło w d. 24. z. m. przez kapitulacyją. Szczegóły tego zdarzenia jeszcze nam niewiadome. Mówią, że ludność w mieście i twierdzy zamknięta, wynosiła 3000 osób, z których zdolnych do boju było 500. W skutek kapitulacyji jedna część miała być odprowadzona do Albanii, a druga do Smyrny. Komendant Kios Pasza, który twierdzy z wielką wytrwałością bronił, ma być ranny. Sądzą, że i Messolunga będzie się musiała niebawem poddać, chociaż w ostatnich czasach dowieziono jej cokolwiek żywności. W Makrynoros zbiera się znaczna liczba wojska greckiego, które zapewne wzmocnione zostanie korpusem, który użyty był do oblężenia Lepanto. W okolicy Makrynoros znajdują się blisko 2000 Turków, którzy uważają poruszenia Greków.

List z Korfu z d. 12. Maja pisze: »Wojsko greckie znajdujące się w zatoce Ambrakia i na tatecznych brzegach, od niejakiego czasu prawie zupełnie jest nieczynne, czasami tylko przybywają z zatoki pod Prewezę mistyki, które dawszy kilka razy ognia zdział, znowu się oddalają. — Listy z Prewezy dochodzące do d. 25. z. m. mało co ważnego w sobie zawierają; donoszą tylko o przybyciu do Prewezy w d. 18. Kwietnia, na czele 200 ludzi, Veli Beja, (syna terażniejszego W. Wezyra Reszyd Paszy), który Arte dwoma dniami wprzód opuścił. Ludzie tego Beja zapewniają, że w Combotti miał rozmowę z dowódcą wojsk greckich. — Stojące tu na kotwicy okręty liniowe: Windsor Castle i Welleslej, wypłynęły rano d. 8. t. m. do Zanty, gdzie, jak teraz słycać, znajdować się będzie około 12. t. m. Wice-Admirał Sir Pultnej Malcolm, a nie w Korfu jak wprzód mowiono.*) Dzisiaj rano zawinął tu z Ankony angielski okręt parny Afryka z angielskim jenerałnym Konzulem w Konstantynopolu P. Cartwright, i Adjutantem Sir Fryd. Adam, Kapitanem Airey. Ostatni przywiózł Lordowi Nadkomissarzowi depesze z Londynu, które do d. 30. Kwietnia mają dochodzić. Jeszcze dzisiaj odpłynął ma do Zanty stojąca tu na kotwicy angielska fregata Madagaskar, dla połączenie się z innymi okrętami wojennymi, które się tamże zbierają. Mówią, że P. Cartwright nie zatrzymując się poptynie na okręcie parnym Afryka do Konstantynopola.

(D. A.)

Francyja.

Karyjer pisze: Vice-Hr. Chateaubriand, Poseł

Francuzki w Rzymie, otrzymawszy pozwolenie udania się na czas do Paryża wyjechał z Rzymu d. 7. Maja. Powraca z nim także i jego małżonka; około 20. i 25. Maja staną w Paryżu. Nowe osadzenie Ministerstwa spraw zewnętrznych może go zmusi do podania o uwolnienie.

List pewnego żeglarza z eskadry blokującej Algier, pisany pod d. 21. Kwietnia donosi: Co chwila oczekujemy rozkazu uderzenia na miasto. Już zaszło kilka małych potyczek, wszelako bez stanowczego skutku. Eskadra francuzka przed Algierem liczy teraz 27 żagli, między temi z okręty liniowe i 9 fregat.

(G. W.)

Dziennik rozpraw umieścił dwa listy od członka wyprawy we względzie umiejętności do Morei: z Modonu 15. Marca. »Francuzcy uczeni, wysiedli na ląd w d. 8. Marca. PP. Bory St. Vincent i Blouet zwiedzili rozwaliny starego Nawarynu, gdzie widocznie znaleźli ślady budownictwa z odległej starożytności, na których w średnich wiekach wzniesiono inne. Podług tych uczonych ma to być prawdziwy Pylos starego Nestora. W d. 10. te trzy kommissyje udaly się do Modonu, gdzie zwiedzają okolice dopóki nie będą poczynione przygotowania do podróży wewnątrz kraju. Kraj tak jest spustoszony, iż nie masz oprócz owiec. Z resztą klimat jest bardzo zdrowy, i nie masz już chorób. Dawniejsze wypadki pochodziły jedynie z położenia, gdzie były obozy rozbite. W d. 14. przybył Adjutant Jenerała Maison z Francyi i przywiózł nominacyje i ozdoby wojskowe. Nowy Marszałek dał dnia następującego całej kommissyi umiejętności wielką ucztę, na której znajdowali się Durieu Szeft sztabu jenerałnego, na Jenerała Lejtanta posuniony, i na Marszałków polnych wyniesieni: Pułkownicy Tresel i Cubieres, Jenerałny Intendent Vollved i Płatnik Ferino. Pułkownik Bory i jego badacze natury rozpoznawali dnia następującego pustą wyspę Sapienza, gdzie dwa lub trzy dni zabawić myśleli.

Z d. 25. Marca: »Mianowanie Marszałka Maison z tém większą przyjęto radością w Morei, że przytem i inni na wyższe stopnie są posunieni. Główna kwatery zostaje w Modonie, w którego okolicy wyprawa umiejętności ciągle przedsiębierze śledztwa. Budowniczy jadą do Pylos; Pułkownik Bory i jego badacze natury obfite zebrali plony i zwiedzivszy wyspy Enniskie, udadzą się we wnątrz Messenii i do zatoki Panysus. Ponieważ Tajgetes jeszcze śniegiem okryty, tedy dopiero go w Czerwcu można będzie zwiedzić; góry Moga do tamtej należącej, jeszcze nikt nie zwiedział. Pułkownik

*) Podług wiadomości z Nspolu, okręt Azya na którym znajduje się Admirał Malcolm wypłynął z tateczny zatoki w d. 9. Maja.

Fabvier przybył ze swoimi Adjutantami Moliere i Demaison do głównej kwatery, gdzie kilka dni myśli zabawić. « (G.W.)

Państwo Papieżkie.

Król Francuzki Poseł przy Stolicy Ś. Wicebr. Chateaubriand, jak Dziennik Rzymski, donosi, wyjechał do Francji za urlopem w d. 16., a nie d. 7. z. m., jak Ruryjer Francuzki zawcześniej donosił. P. Bellocq pod nieobecność Posła sprawuje interesa Francuzkiego Dworu.

W d. 11. Maja król Pruski Minister Rezydent P. Bunsen, miał zaszczyt wręczyć Ojcu Ś. swój nowy list wierzytelny. — Dziennik Rzymski w artykule urzędowym zbija rozgłoszone wieści z powodu eksplozji zaszłej w d. 1. t. m. w pracowni ogniomistrzów zamku Ś. Aniola, i dodaje: »Po uczynionych w tej mierze śledztwach okazało się, iż to nieszczęście powstało przez iskrę, która padła podczas nieostrożnej kompressji prochu, z którego robiono tak zwaną »Fontanonę«, na uroczystość Ś. Firmijnij w Civita Vecchia.« (D. A.)

Rossyja.

Dostrzegacz Austrijacki z d. 28. Maja zawiera następujące

Wiadomości od wojska przeciw Turcyi działającego.

Właśnie teraz odebraliśmy następujące Rossyjskie reporty wojenne, ogłoszone w Gałacu w d. 28. Kwietnia i w obozie pod Czernowodami w d. 11. Maja n. s.

W Gałacu d. 29. Kwietnia 1829.

»Główna kwatera, która była w d. 16. w Rossieszty, d. 17. w Faltszi, d. 19. w Kalarasz Rogogeny, a d. 20. w Formoszyicy, stanęła d. 21. w Gałacu.«

Wszystkie wojska, które zimowały na lewém brzegu Dunaju są w poruszeniu, w celu udania się na przeznaczone sobie stanowiska.

Gościńce dosyć są w dobrym stanie; lecz rzeki, które wezbrały, utrudniają cokolwiek pochód wojska.«

»W ogólności nieprzyjaciel jest dosyć spokojny. Czasem tylko czyni doświadczenia, które atoli zawsze kończą się z jego szkodą.«

(Tu następuje to, cośmy już umieścili w Nrach. 59. i 60. Gaz. n.)

Z obozu pod Czernowodami d. 11. Maja 1829.

»Przejście przez Dunaj uskutecznia się na trzech punktach. Kolumna jazdy przebyła rzekę pod Satunowem; trzeci korpus na łodziach pod Hirsową; część drugiego korpusu przejdzie pod Kalarasz przez most, skoro tenże będzie ukończony.«

»Niepośpieszne przebywanie wielkiej rzeki na łodziach, było powodem do opóźnienia po-

łączenia się głównych korpusów wojska; tymczasem prawie wszystkie wojsko, które do tego korpusu ma należeć, zebrało się już w obozie pod Czernowodami. Nasza flotylla na Dunaju popłynęła w górę i znajduje się na wysokości pod Kalarasz.«

»Główna kwatera, która w d. 29. Kwietnia Gałac opuściła, przeniosła się tegoż samego dnia do Skorzary, d. 30. do Visiry, a d. 1. Maja do Pio Petry. W d. 6. Maja przebyła Dunaj pod Hirsową i stanęła w Grapo-Czeban, a w d. 7. w Baltadzi. W d. 8. była w obozie pod Czernowodami. Nieprzyjaciel nigdzie się nie pokazuje i od dni kilku zupełnie nic nie przedsiębierze.«

Multany i Wołoszczyzna.

Od d. 20. Kwietnia wychodzi w Bukaresćie w języku wołoskim co tydzień dwa razy Gazeta polityczna pod tytułem: »Goniec Wołoski.« — Numer 5. tej Gazety z d. 4. Maja zawiera artykuł następujący: »Prezydent Dywanu Wołoszczyzny i Multan, Piotr Teodorowicz Zeltuchin, przewidując niedostatek żywności, gdyby pola nie były w należytem czasie obrobione, wydał pod d. 23. Kwietnia tak do Dywanu, jakoteż do Ś. Metropolii (Metropolity) przedstawienie względem zasiewów na wiosnę. Chociaż treść tegoż przedstawienia ogłoszona jest w całym kraju ze strony Dywanu, jakoteż Ś. Metropolii, wszelako ogłaszamy ją jeszcze niniejszém, aby wszędzie była wiadomą. Treść tego przedstawienia składa się z czterech punktów: — 1) Wszyscy właściciele gruntów obowiązani są dawać mieszkańcom w miarę ich gruntów, kukurndzę (mais), jęczmień, owoce i proso, i dozierać, aby w swoim czasie były posiane. Jeżeli nie mają nasienia, tedy powinni pożyczyc u innych, a mieszkańcy pozostaną winnymi tym, u których pożyczono; 2) wszyscy posiadacze gruntów, czyli mają nasienie lub nie, muszą niezawodnie dać mieszkańcom nasienia, szczególnie kukurndzy, i zniewolčić, aby ziemniaki sadzili; 3) gdyby mieszkańcy nie mieli bydła dla obrobienia gruntów, tedy takowe obrobić powinni motylą, i podług możności kukurndzą i ziemniakami zasadzić; ziemniaki sadzić powinni na miejscach dawniej oranych; 4) gdzie dziedzica nie masz, obowiązać należy dzierżawców do dania mieszkańcom potrzebnego nasienia, o co ugodzić się powinni z dziedzicami.«

W najnowszym Numerze Gońca Wołoskiego (mówi Dostrz. Austrijacki) t. j. w Nrze. 5. z d. 8. Maja, czytamy: »Hrabia Pahlen wyjechał z Bukarestu ku Kalarasz; sądzą, że się przeprawi do Dunaj. — Onegdaj powrócili Deputowani wyznani do Feldmarszałka Hr. Dybicza: Biskup Hilarion i W. Logofet Janko Wakaresku. — Pre-

zydent pisał do Metropolicy, że mieszkańcy po dokonaniu nakazanych im transportów, mogą miesiąc wypocząć, aby tymczasem pola swoje obrobili. To (mówi też Gazeta) okazuje ludzkość i życzliwość Prezydenta ku mieszkańcom Wołoszczyzny.»

W Jassach zapowiedziano w ostatnich dniach Kwietnia wydawanie polityczno-literackiego Dziennika, podobnież w języku wołoskim (romańskim) pod tytułem: »Pszczola Wołoska.« P. Aga Asahi trudni się dyrekcją tego instytutu. (D.A.)

Turcyja.

Dostrzegacz Austryjaki z d. 28. Maja umieścił pod napisem: »Z Konstantynopola d. 11. Maja oo następuje:

Wojskowy obóz W. Sultana przeniesie się jutro z koszar Ramis Cziflik do Tarapia (na brzegu Europejskim Bosforu), gdzie wszystko przygotowano na przyjęcie Jego Wysokości. Sanżaki Szerif — Chorągiew Proroka — zostanie tamże w uroczystym pochodzie przeniesiona, i umieszczona będzie w kiosku W. Sultana Kalender niedaleko Tarapia. Z pomiędzy przyczyn, które Sultana zniewoliły do odmiany swojej rezydencji, oznaczają częścią niezdrowe powietrze w Ramis Cziflik w cieplej porze roku; po części zaś, że Jego Wysokość życzy sobie być blisko floty.

Ta flota (6 liniowych okrętów, 8 fregat i korwet, i tyleż brygów i galiot) stoi ciągle na kotwicy w zatoce Bujukderskiej i czeka tylko pomyslnego wiatru, aby wypłynęła na morze czarne. Kilku Postów zagranicznych zawierzynionych przy W. Porcie, było na pożegnanie u Kapudana Paszy na okręcie admirałskim Selim, o 110 działach, mającym 1500 ludzi osady.

Kilka okrętów wojennych Rossyjskich krąży blisko Bosforu; kilka fregat zniszczyło swoim ogniem działowym wysypiane szanice na przylądku Karaburnu, 30 mil morskich od wnijsia do Bosforu, na brzegu Europejskim, i pod Szilah prawie w takim samym oddaleniu od owej ciasniny na brzegu azyatyckim morza czarnego; inne zabrały okręty, które z portów azyatyckich ze zbożem do Konstantynopola były przeznaczone, lub zmusiły je rzucić się ku brzegom.

Dotychczasowy Kiaja Bej, czyli Minister spraw wewnętrznych, Hadzi Said Efendi, został na prośbę swoje, z uwagi na jego podeszły wiek, od obowiązku uwolniony, a w jego miejscu miano-

wany został Kiaja Bejem, Defterdar Ali Nedżib Bej, brat znanego Hussni Beja, który zmarł zeszłej zimy. Miejsce Defterdara, czyli Ministra skarbu, otrzymał dotychczasowy Tersane Emini Sadik Efendi; miejsce to jako Intendenta Admiralicji, zastąpił dotychczasowy Intendent ludwisarui Elhadż Ali Bej, a ostatnie niejaki Szarkir Efendi. Seraskier Hussein Pasza mianowany został Komendantem i Paszą Ruszczenka, z nadaniem mu Sandszako Tirhali i Mentese. W miejscu jego były Wielkorzędca Bosnii Abdorrahman Pasza, otrzymał dowództwo nad wojskiem w okolicy Burgas i Sizepola zebraniem, gdzie od czasu jak usiłowania Turków o odebraniu tego stanowiska na niozém spetły, zdaje się, że nic nie zaszło; od czasu ostatniej poczty nie słychać tu najunniejszej rzeczy o zdarzeniach wojennych tak w Bulgarii, jakoteż w Bałkanach, tudzież w Paszostwach Azji mniejszej.

Przez pocztę Wiedeńską, która tu w d. 3. t. m. przybyła, odebraliśmy tu pewne wiadomości o mającym nastąpić powrocie Postów Angielskiego i Francuzkiego do Konstantynopola; głoszą, iż niebawem mianowani będą Mihmandarowie, czyli Kommissarze towarzyszący Porty, a mianowicie Mihmandar w stopniu Rapidzi Paszy, dla nowego Angielskiego Posta, P. Roberta Gordon, i Salachor, na przyjęcie dawniej zawierzynionego Jenerała Hr. Guillemint; wszelako Kommissarze ci wystąpią dopiero do Dardanelłów, skoro nadejdzie wiadomość urzędowa, iż się owi Postowie zbliżają. Tymczasem przybył wczoraj do Skutari Posel Perski, nazwiskiem Abdallah Mirza, na przeciw którego postano natychmiast Kommissarza dla przyjęcia onegoż.

W ostatnich dniach Kwietnia przybył Rossyjski Wice-Admirał Hr. Heiden z większą częścią swojej floty — 5 liniowemi okrętami, 2 fregatami, 1 korwetą i 1 brygiem — pod wyspę Tenedos, gdy Przeciwi-Admirał Ricord z 1 okrętem liniowym, 2 fregatami i kilką mniejszemi okrętami krążył przy południowych brzegach Rumelii.

Z wód Kandyjskich aż do Badrun po większej części zniknęły okręty Rossyjskie; kilka okrętów, które w ostatnich czasach z Alexandryi i ze Smirny zawinęły, w całej swój podróży nie spotkały ani jednego rossyjskiego okrętu.

(Gazety Warszawskie odbieramy właśnie, gdy dzisiejsza Gazeta nasza już drukuje się.)

JP. Michał Jackowski będzie miał zaszczyt dać Koncert na flecie na d. 5. Czerwca r. b. w teatrze Lwowskim; o szczegółach doniosą zwyczajne afisze.